

Lovforslagets Overgang til anden Behandling
vedtoges uden Afstemning.

Den sidste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af: Forslag til Lov om Ændring i Nationalbankens Oktroj.

(Lovforslaget findes i Tillæg A. Sp. 5397).

Sagen sattes til Forhandling.

N. Neergaard: Det foreliggende Lovforslag er paa faa Undtagelser nær, navnlig foresaavidt gaaar Reglerne for Seddel-dækningen, enslydende med den midlertidige Lov af 31. Marts 1915 om samme Emne. Med Hensyn til visse Enkeltheder er der foreslaaet Ændringer, men Hovedsagen er den, at den midlertidige Lov, der udløber med Udgangen af dette Aar, foreslaas forlænget til at gælde i samme Tid som Nationalbankens Oktroj af 1908.

Den midlertidige Lovs Dækningsregler har efter min Mening vist sig heldige. Det vil erindres, at jeg rettede en Række Indvendinger imod Lovforslaget, saaledes som det den Gang oprindeligt forelaa fra Regeringen; det var Genstand for en meget indgaaende Udvalgsbehandling, og da Udvalgsbehandlingen var endt, var man naaet til Enighed om en Ændring af Loven, der paa de væsentlige Punkter imødekom den Kritik, som var blevet fremsat fra Venstres Side, og som altsaa fik Tilslutning fra alle Sider. Jeg mener ogsaa at kunne sige, at den udvidede Bemyndigelse, der er givet Nationalbanken, er blevet benyttet med Varsomhed, thi det er kun i en ganske kortvarig Periode, det er blevet anset for nødvendigt at udstede flere Sedler, end Oktrojen efter Loven af 1907 tillod, nemlig en Periode, i Maanederne September—Oktober 1918, da der var en Overskridelse med ca. 4 pCt., for hvilken Banken svarede den lovbestemte Rente af $1\frac{1}{3}$ pCt. under Bankens gennemsnitlige Diskontosats i den paagældende Maaned. Som Regel har Banken endog meget langt fra udnyttet den givne Bemyndigelse fuldt ud. Man kan efter den midlertidige Lov udstede Sedler i et saadant Omfang, at Metal fonden bliver $\frac{1}{3}$ af Seddelcirkulationen, men gennemgaaende har Metal fonden været betydelig større, den har været 40—50 pCt. af Seddelcir-

kulationen; f. Eks. i den sidste Balance, af 31. Maj d. A., har den været godt 43 pCt. Hvis man sammenligner med de to andre nordiske Rigsbanker, med Norges Bank og Sveriges Riksbank, ses det, at i Norges Bank har Metal fonden den 31. Maj 1919 været godt 34 pCt. og i Sveriges Riksbank godt 39 pCt. Den danske Metal fond har altsaa været forholdsvis langt den største. Ogsaa hvis vi anlægger en anden Maalestok, ses det, at Bemyndigelsen er blevet udnyttet med Varsomhed, idet Seddelomløbet i den hele Krigstid i Danmark har været $2\frac{1}{3}$ Gange det, den var før Krigen, i Sverige $2\frac{4}{5}$ Gange den tidligere Seddeludstedelse og i Norge endog 3 Gange — her er til Sammenligningen benyttet Tallene fra 1914.

Jeg mener ogsaa, der er god Grund til at yde Banken den søgte Forlængelse, fordi de ekstraordinære Forhold, som den midlertidige Lov tog Sigte paa, antagelig vil vare endnu nogle Aar og mulig endog saa gøre sig gældende i større Omfang end i Krigsaarene, og man maa give Banken og Handelsministeriet Medhold i, at det vil være ubringende og paa anden Maade uheldigt, om Banken i saadanne kritiske Perioder skulde være nødt til at komme til Rigsdagen for at opnaa en Ændring i Reglerne om Seddeludstedelsen. Det viser sig ogsaa, at man i andre Lande ligeledes har følt Trang til at opretholde Krigsperiodens udvidede Bemyndigelse til Seddeludstedelse; ja, i nogle Lande har man endog ment at burde udvide denne Ret yderligere. For nylig har saaledes den norske Regering foreslaaet at ændre Dækningsreglerne for Norges Bank; tidligere har denne kunnet udstede Sedler til samme Beløb, som der var Gulddækning for — idet der vel at mærke i Gulddækningen ogsaa indgik Fordringer paa udenlandske Banker —, og 70 Mill. Kr. derudover. Det nye Forslag fra den norske Regering gaar derimod ud paa ligesom i Danmark at gøre Metal fonden til en virkelig Metal fond og altsaa ikke i den medtage Fordringer paa udenlandske Banker, men samtidig at bemyndige Banken til at udstede Sedler indtil det dobbelte Beløb af Metaldækningen foruden de 70 Millioner. Disse ændrede Dækningsregler, som foreslaas af den norske Regering, betyder i Virkeligheden en ikke ubetydelig Udvidelse af Seddeludstedelsesretten. Der er heller ikke Tvivl om, at hvis man, den Gang Loven i 1915 blev vedtaget her i Rigsdagen, havde tænkt sig, at Krigen vilde komme til at